

Dossier de la sessió. Continguts

1. Ordre del dia
2. Presentació del Programa Oficina Verda de l'Ajuntament de Barcelona
3. Presentació d'experiències d'Oficina Verda
4. Resum dels grups de treball
5. Cloenda

Fitxa de la sessió:

Data: 18/11/03

Lloc: Centre de Recursos Barcelona Sostenible

Formadores: Bettina Schaefer. Ana Alcantud

Organitzacions presents a la sessió:

Agència d'Energia de Barcelona

Ajuntament de Barcelona. Districte de Gràcia

Ajuntament de Barcelona. Districte de Les Corts

Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació

Ajuntament Lleida

Associació Catalana de Ciències Ambientals

Associació de Casals i Grups de Joves de Catalunya (CJB)

Aula d'Educació Ambiental del Punt Verd del Barri de la Sagrada Família

Bicicleta Club de Catalunya - BACC

Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona (CJB)

CRP Horta

CRP Nou Barris

CRP Sants - Montjuïc

Escoltes Catalans (CJB)

Esplais Catalans (Esplac)

Fundació Claror

Fundació Fòrum Ambiental

JOC Nacional de Catalunya i les Illes (CJB)

OSHA - UAB

Polisportiu Municipal Marítim

Randa Group

SETELSA

Universitat de Barcelona. OSSMA

Universitat Politècnica de Catalunya. Pla de Medi Ambient

Viver d'Associacions (CJB)

1.- Ordre del dia

10.00 h.	Benvinguda a càrrec de Txema Castiella Presentació del Programa Oficina Verda Ronda de Presentacions dels participants
11.30 - 12.00	Pausa cafè
12.00 - 12.30	Presentació de tres experiències on s'inclouen temes d'oficina verda <ul style="list-style-type: none"> - Mireia de Mingo UPC - Pere Ribas Escoltes Catalans - Francesc Roma Tècnic de Medi Ambient del Districte de Gràcia
12.30 - 12.50	Treball en grups: <ol style="list-style-type: none"> 1. Paper i productes de paper, publicacions, material de difusió... 2. Material fungible d'oficina (del retolador fins el cafè) 3. Neteja, recollida de residus i manteniment (llum, aigua, pintures...)
12.50 - 13.50	Posada en comú del treball en grups
13.50 - 14.00	Cloenda

Si bé inicialment es va proposar dur a terme el treball en grups per diferents materials o àrees d'activitat que es poden incloure en l'Oficina Verda, a partir de les inquietuds dels participants i vist que hi havia un cert grau de coneixença d'aquestes àrees, finalment es van organitzar dos grups de treball, un amb institucions públiques (Ajuntament i Universitat) i un segon amb entitats sense ànim de lucre i empreses on es va parlar de les estratègies per fer factible l'adquisició de serveis i productes que contribueixen a fer una oficina més verda.

2.- Presentació del programa Oficina Verda de l'Ajuntament de Barcelona

 <p>Per què la compra verda?</p>	 <p>Inici: diagnosi</p>
<ul style="list-style-type: none"> • La integració dels principis de sostenibilitat en els serveis del govern local • Coherència amb l'Agenda 21 • Reduir l'impacte ambiental • Influir en el mercat • Optimitzar els recursos econòmics 	<ul style="list-style-type: none"> • Auditoria ambiental de les Cases Consistorials i l'Institut d'Educació 1997 • Auditories energètiques als districtes <ul style="list-style-type: none"> – Anàlisi del fluxe de materials i del consum d'aigua i energia. – Participació dels treballadors – Orientat vers l'acció

Alguns resultats

La importància del paper i el cartró en la recollida selectiva interna :

- Es recull de manera selectiva al voltant del 80% del paper utilitzat
- Malgrat això, el paper és la fracció de rebuig més important amb un 66%

Més del 40% de la despesa anual de material d'oficina és paper i altres productes de paper (carpetes, capses...)

El següent pas: Informació i conscienciació

La "Guia de l'Oficina Verda":
Resum dels resultats de la diagnosi

Orientacions i consells pràctics:

- Què comprar
- Com utilitzar productes respectuosos amb el mediambient
- Què s'ha de fer amb els residus?

www.bcn.es/agenda21/A21_text/guies/guiaverda.pdf

Exemple: Paper reciclat (I)

- Trobades amb persones clau** (contractadors i altres responsables de l'Ajuntament): contractadors del servei de manteniment de fotocopiadores i impressores, cap de l'Institut Municipal d'Informàtica, l'Arxiver en Cap, Cap de la Impremta Municipal,
- Aprovació d'un decret** sobre l'ús del paper reciclat
- Introducció de criteris ambientals en la homologació general de:**
 - Paper de raima DIN A4 i DIN A3
 - Equips informàtics i impressores
 - Màquines de fax i fotocopiadores
- Establiment d'indicadors** per departaments (quota d'ús de paper reciclat)

Resum del Programa Oficina Verda de l'Ajuntament de Barcelona

Regulacions i decrets:

- Prohibició dels productes de PVC en l'Ajuntament
- Mesura de Govern sobre l'ambientalització dels Serveis Municipals (Programa d'Oficina Verda)
- Declaració Institucional sobre el Comerç Just

Informació i conscienciació:

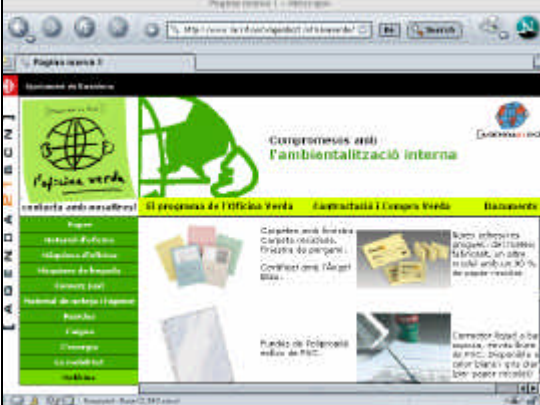
- Sessions de formació per al personal municipal
- Creació del "Mail Oficina Verda": bcinaverda@mail.bcn.es
- Creació de la Pàgina web de l'Oficina Verda: www.bcn.es/agenda21/oficinaverda
- Organització de seminaris

Criteris ambientals en la contractació pública

-

Debilitats:

- Per part dels proveïdors: dificultats per obtenir els serveis i productes "bons" : la oferta no és la mateixa que hi ha en Centre Europa
- Informació insuficient dels proveïdors: alguns dels seus productes son respectuosos amb el mediambient, però no ho saben...
- Resultats del outsourcing: els responsables municipals necessiten més personal i temps per introduir la compra verda
- Com a conseqüència, el seguiment dels resultats a vegades és impossible

3. Presentació d'experiències d'Oficina Verda

Les presentacions d'experiències d'oficina verda van ser un recull de les iniciatives que ja s'estan duent a terme i de les dificultats i/o problemes amb que es troben aquestes entitats per tirar endavant l'adquisició de béns i serveis i l'adopció d'hàbits que contribueixen a fer més sostenible l'oficina.

3.1. UPC

Iniciatives

- Ús de paper reciclat amb certificació Àngel Blau
- Reomplir els tòners
- Ús d'equips informàtics amb certificacions ecològiques com l'energy star (baix consum energètic)

Dificultats

- Preu del paper reciclat (és més car)
- Resistència al canvi d'hàbits
- Reclamen eines de comunicació

3.2. Escoltes Catalans

Iniciatives

- Ús d'internet per la comunicació interna, cosa que reverteix positivament en la disminució del consum de paper
- Ús de gots reutilitzables en activitats
- Fotocopiar a doble cara
- Reutilitzar els materials de les activitats, ja sigui per altres activitats com per l'oficina

Dificultats

- Contractes de manteniment de les fotocopiadores: les empreses de manteniment es resisteixen a que s'utilitzi paper reciclat en les seves màquines
- Encara utilitzen molt el paper en materials de difusió (flyers...) i fer-ho en paper reciclat surt més car

3.3. Districte de Gràcia - Tècnic de Medi Ambient

Iniciatives

- Enviament de postals de sostenibilitat via mail
- Realització d'una enquesta als treballadors del districte en la qual van valorar positivament la introducció de mesures d'ambientalització
- Establiment de grups de treball a diverses dependències per discutir i concretar l'ús de les fotocopiadores
- Impus de criteris de sostenibilitat en les festes de Gràcia (gots reutilitzables, compostatge, premi a la millor decoració amb material reciclat)

Dificultats

- Reticències en els departaments del districte a fer una diagnosi prèvia a la implementació de mesures d'ambientalització

4. Resum dels grups de treball

Grup d'institucions públiques

Temes tractats:

Cada participant comenta les dificultats i estratègies de la seva institució, de les quals es resumeixen les més importants:

- **L'Agència d'Energia** com a empresa pública té la possibilitat de triar altres proveïdors que els homologats per a l'Ajuntament; en general es troba davant d'una manca d'informació.
- Els **Centres de Recursos Pedagògics** tenen la dificultat de dependre de 2 administracions: així el Departament d'Ensenyament és responsable de les màquines d'oficina, i l'Ajuntament de la compra de paper.

Això comporta l'aplicació de criteris diferents que dificulten la implantació de la Compra Verda.

- La **UPC** es troba també davant d'una manca d'informació sobre els productes existents en el mercat i sobre criteris a aplicar. Estan treballant en estratègies internes de comunicació.
- El responsable del **Districte de Les Corts** es planteja com a primer pas de l'estratègia la identificació de les persones clau a nivell intern, i un procediment de "baixada de l'encàrrec" de dalt a baix, per tenir suficient força en les seves accions.
- L'**Ajuntament de Lleida** inicia el procés amb una ecoauditoria interna, impulsat des de l'Agenda 21/Medi Ambient. Tenen dificultats per la manca de dades; un element clau de la estratègia per ells és la formació dels propis treballadors.
- A la **UAB** s'han elaborat fitxes de productes; la compra és descentralitzada, això comporta que no es segueixen criteris unificats.
- A l'**IMEB** s'estan implantant mesures resultants de l'Auditoria Ambiental amb un seguiment molt detallat dels mecanismes interns de comandes. Així s'ha aconseguit per exemple que actualment un 90% del paper és reciclat.

A partir de la exposició de les experiències s'identifiquen els elements que es consideren estratègics, com són la informació sobre criteris clars per a productes i la seva transmissió tant a nivell intern de la organització com a nivell extern de cara als proveïdors.

Els participants plantegen 2 accions per tal d'avançar en la implantació de la Compra Verda en les institucions:

- Un treball tècnic en comú entre les institucions (Ajuntament i Universitat) per tal d'establir **criteris compartits per a les licitacions** més importants relacionades amb l'"Oficina Verda". Aquesta acció permetria reforçar la posició de totes les entitats implicades davant dels proveïdors.
- La **convocatòria d'un premi o distintiu "Oficina Verda"** que s'adjudica als departaments que segueixen uns criteris mínims establerts (quota d'utilització de paper reciclat, recollida selectiva, estalvi energètic,...)

Grup d'entitats sense ànim de lucre

Temes tractats:

- **Criteris de selecció de productes**

Els criteris de selecció dels productes es recullen a la Guia d'Educació Ambiental "Posem verdes les associacions".

- **On es poden trobar aquests productes**

Hi ha algunes botigues que es recullen a la Guia d'Educació Ambiental "Posem verdes les associacions".

- **El preu dels productes**

El preu del paper reciclat comprat als minoristes és més car per una qüestió d'economia d'escala i distribució. Si es fan comandes grans, el preu disminueix i fins i tot és més baix que el del paper blanc.

- **Com organitzar les compres**

Central de compres: les entitats petites poden ajuntar-se per fer comandes de material d'oficina, de manera que el preu dels productes disminueix, poden accedir a productes que en el petit comerç no es troba habitualment i pressionar als proveïdors per a que amplii'n el seu ventall de productes mediambientalment correctes.

- **Què fer amb els tòners i cartutxos d'impresora gastats**

Hi ha moltes opcions diferents i totes elles sostenibles: des de donar els cartutxos gastats a fundacions que inverteixen els guanys produïts per reomplir cartutxos en projectes de caire social i mediambiental, fins a vendre els cartutxos pel seu reaprofitament, donar-los a entitats d'economia social o reomplir-los per tornar-los a utilitzar.

- **Cal treure grapes i finestres de plàstic dels papers i sobres que dipositem en la recollida selectiva?**

No cal perquè en el procés de recuperació de paper es separen aquests materials del paper.

- **Què fer amb el paper de plata? Es recicla?**

Si no es gaire petit no es perd en el procés de selecció de residus que es fa en la planta de triatge.

- **Què passa amb els CD's i els disquets?**

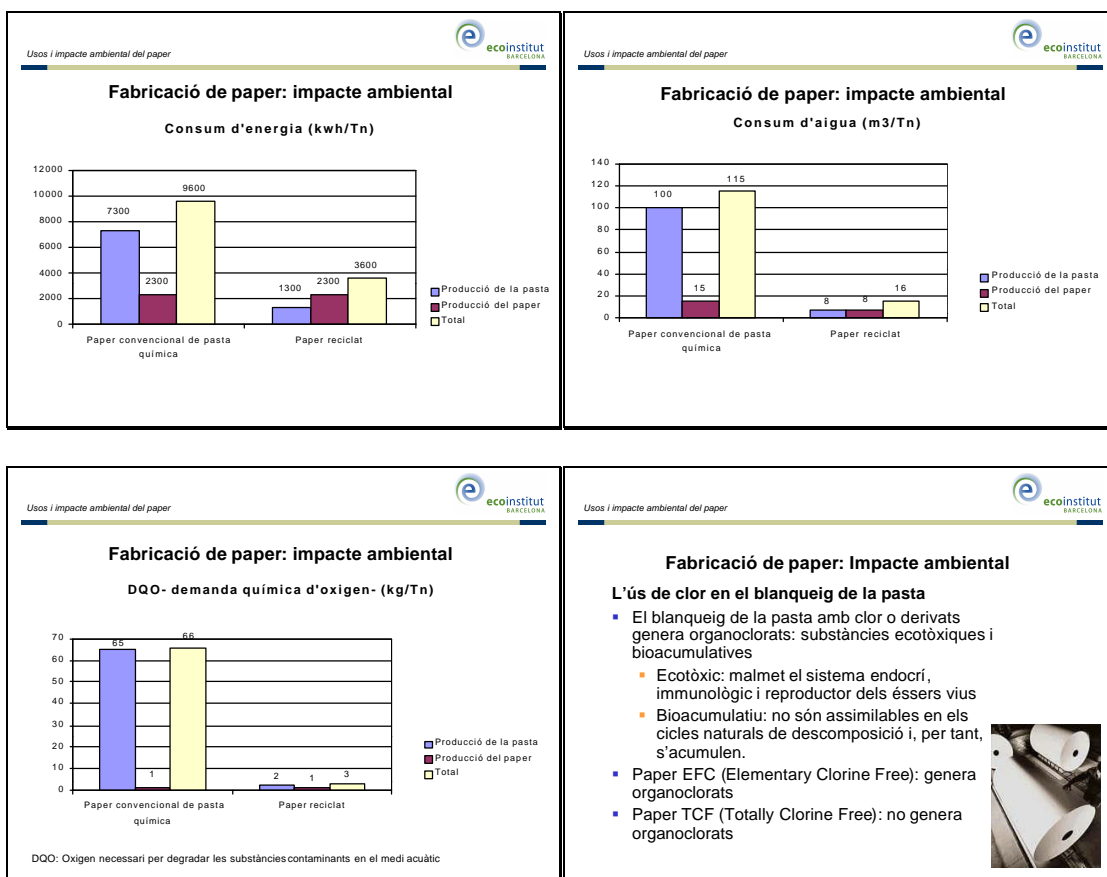
Al País Basc hi ha una empresa de reciclatge de productes electrònics (ordinadors, mòbils...) però no se sap si també recicla aquest tipus de productes. En la discussió també sorgeix l'alternativa dels "sticks o llapisos" de memòria que poden ser reutilitzats i es poden transportar molt fàcilment gràcies a la seva mida petita.

5. Cloenda

En la cloenda es van posar en comú els resultats dels treballs en grup i es va ensenyar una mostra de materials d'oficina més sostenibles que els materials habituals:

- Marcadors secs i amb recàrrega
- Portafolis de polipropilè
- Carpetes, post-it, i blocs de paper reciclat
- Bolígrafs amb recàrrega
- Llapisos sense lacar
- Gomes de cautxú
- Correctors (tipex) amb dissolvents de base aquosa
- Bolígrafs de material compostable (midó de blat de moro)...

A part d'això es va fer un especial esment al paper, ja que en els grups de treball van sorgir dubtes sobre conceptes com paper reciclat i ecològic i quin tipus de paper és més beneficiós pel medi ambient.

Usos i impacte ambiental del paper

ecoinstitut
BARCELONA

Què es pot fer per reduir el consum?

- Copiar o imprimir per les dues cares
- Reutilitzar el paper copiat o imprès per una sola cara com paper de notes, esborrany, etc.
- Quan sigui possible fer reduccions
- Només imprimir els documents necessaris
- Revisar els documents amb un corrector abans d'imprimir-los
- Corregir els documents interns a mà
- Optimitzar l'ús de paper en cada cas

.....

Com avaluar el paper: les ecoetiquetes

Etiqueta	Institució	Matèria Primera	Procés de Blanquejat	Procés de producció	Logo
Etiqueta ecològica europea	Unió Europea	Fusta certificada, fibres reciclades o altres materials. En el cas de la fusta s'ha d'acreditar la gestió sostenible dels boscos	No admet l'ús de gas clor.(ECF)	Ha de complir els criteris ambientals d'abocaments a l'aigua, emissions a l'atmosfera (CO2, S i NOx) i consum d'energia i combustibles fòssils	
Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental	Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient	El 90% de la matèria primera en pes han de ser fibres reciclades	No admet compostos blanquejants clorats (TCF) ni òptics en totes les seves categories	No s'utilitzen substàncies que continguin metalls pesants i els agenbts tensoactius han de ser biodegradables.	
Àngel Blau	Agència Federal del Medi Ambient i l'Institut alemany d'etiquetatge	Fibres reciclades 100%	Estan prohibits els agents blanquejants clorats i òptics (TCF)		
Nordic Ecolabelling Cigne Blanc	Consell Nòrdic	Fusta o fibres recuperades	No admet l'ús de gas clor (ECF)	Els criteris de l'etiqueta es basen en el cicle de vida del producte i inclouen el consum de recursos naturals i energia, i les emissions en el medi durant el procés de producció	

6. Accions a fomentar

Del treball conjunt destaca l'interés i la necessitat de desenvolupar accions col·lectives, que són:

- la idea de crear una **"Central de Compres Compartida"** per part de les entitats petites. El Consell de Joventut ha mostrat la seva disponibilitat de donar un primer impuls en aquesta acció.
- el desenvolupament de **criteris tècnics compartits per als plec tècnics** en l'àmbit de la "Oficina Verda en un grup de treball conjunt entre les Universitats i l'Ajuntament de Barcelona.

Aquestes accions col·lectives representen un valor afegit dins del procés d'Acció 21. Al mateix temps superen l'àmbit i les possibilitats d'actuació de les entitats participants en la sessió de FormAcció, i per tant necessitarien un seguiment i suport específic.